

B **H**UNGAROLOGISCHE
BEITRÄGE

3

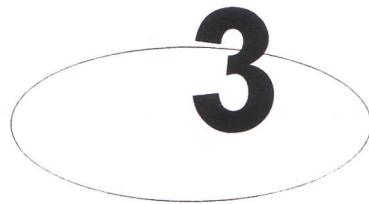
Universität Jyväskylä 1995

BHUNGAROLOGISCHE **BEITRÄGE**

FINNISCH-UGRISCHE KONTRASTIVE
UNTERSUCHUNGEN

Herausgegeben von

László Keresztes
Juha Leskinen
Sándor Maticsák

Universität Jyväskylä 1995

Előszó

1994 tavaszán a Jyväskyläi Egyetem Finn Nyelvtudományi Tanszékének és Hungarológiai Csoportjának oktatói és hallgatói közül szerveződött egy kis kutatócsoport, amely magyar–finn–észti kontrasztív nyelvészeti vizsgálatokba kezdett. A kutatásba aktívan bekapcsolódott még néhány oktató, kutató és egyetemi hallgató más finnországi (Helsinki, Tampere, Turku, Oulu), észtsországi (Tartu) és magyarországi (Budapest, Debrecen) egyetemekről is.

A kutatócsoport kis munkacsoportokra, kutatópárookra tagolódott, amelyek a következő fő témákkal foglalkoztak: 1) fonotaxis, 2) lexikológia, 3) frazeológia, a mondatban területéről pedig 4) a helyragok használata és 5) ágens nélküli kifejezések. A témákat Keresztes László irányította, aki emellett finn nyelv és hungarológia szakosoknak egy féléven keresztül két előadássorozatot tartott, az egyiket a magyar leíró nyelvtan speciális kérdéseiről, a másikat a kontrasztív nyelvészeti kutatások elméleti és gyakorlati kérdéseiről. A félév végén 1994. április 27–28-án magyar–finn–észti kontrasztív nyelvészeti szimpoziумot rendeztünk, amelynek előadásai alkotják ennek a kötetnek a törzsét. A kiadványba belevettük még kutatócsoportunk néhány egyéb tanulmányát is. A kötet végén található egy válogatott kontrasztív nyelvészeti bibliográfia is.

A dolgozatok és szimpoziумok arra vallanak, hogy nagy érdeklődés mutatkozik a kontrasztív kutatások iránt. A figyelem főként a deszkriptív leírásokra összpontosul, de – mint a szimpoziумon meglepetésre kiderült – a kutatás perspektívája kiterjeszhető például nyelvtörténeti kérdésekre is. A továbbiakban még a következő kérdések kidolgozását tervezzük: 1) A beszédhangok tulajdonságai és kapcsolódása; a kutatási eredmények mindenek előtt felhasználhatók kiejtési gyakorlatok összeállításában. 2) A mellérendelő szóösszetételek, szlengszavak és frazeológiai kérdések; az anyagot különféle gyakorlati szótárakban lehetne felhasználni. 3) Az esetragok másodlagos használata, az ágens háttérbe szorításának módozatai és

fokozatai, modalitás és tagadás, időhasználat, prefixáció és aspektus; e kérdéseknek a tisztázása megkönnyítené a nyelvtaníróknak és a nyelvkönyvek szerzőinek munkáját. 4) A vonatkozó mellékmondatok köztiszavainak vizsgálata mind mondattani, mind szövegnyelvészeti szempontból. 5) Szerintünk érdemes lenne összevetni a különböző nyelvek pragmatikus szabályait, kideríteni a kulturális-szociológiai összefüggéseket, továbbá kidolgozni a célnyelvek nyelvtani leírásainak és terminológiájának kialakulását és fejlődését is.

Kellemes kötelességünknek teszünk eleget, amikor végezetül köszönetet mondunk az együttműködésért a kutatás és a szimposium valamennyi szervezőjének és résztvevőjének, különös tekintettel Tuomo Lahdelma docensre, Juha Leskinen adjunktusra, Maticsák Sándor lektorra és Marja Seilonen lektorra. Köszönet illeti a Finn Akadémiát és a Jyväskyläi Egyetemet a kutatás, illetőleg a kiadvány megjelentetéséhez nyújtott anyagi támogatásért. A *Hungarologische Beiträge* 3. kötete nélkül nem jelenhetett volna meg.

Jyväskylä, 1994. december 1.

Keresztes László

Heikki Leskinen

TARTALOM - SISÄLLYS

Előszó - Saatteeksi	
Bakró-Nagy Marianne: Finn és magyar CV-szekvenciák kontrasztív vizsgálata	7
— Suomen ja unkarin CV-sekvenssien kontrastiivista tutkimusta	24
Delcseva, Veronika: A magyar és a finn determinált összetett főnevek néhány konfrontatív kérdéséről	25
— Unkarin ja suomen determinatiivisten yhdyssubstantiivien kontrastiivista tutkimusta	38
Keresztes László: Személytelen (alanytalan és ágens nélküli) kifejezések a finnben és a magyarban	39
— Yksipersonaiset (subjektittomat ja agentittomat) ilmaukset unkarissa ja suomessa	54
Labádi Gizella: Kuuluuko unkarilais-suomalaista polotusta ja molotusta?	61
— Mellérendelő szóösszetétel-típusok kontrasztív vizsgálata a magyarban és a finnben	87
Leskinen, Juha-Báthory, Ágnes: Suomen ja unkarin vartalo- lonsisäiset konsonanttiyhtymät	89
— Töbelseji mássalhangzó-kapcsolódások a finnben és a ma- gyarban	97
Lieli Marianne: Összetett szavak a magyar és a finn szleng- ben	103
— Yhdyssanoja unkarin ja suomen slangissa	113
Mantila, Harri: A magyar <i>kettős alany</i> , <i>kettős tárgy</i> és a finn participiumos szerkezetek	115
— Unkarin ns. <i>kettős tárgy</i> ja <i>kettős alany</i> -rakenteiden ja suo- men partisiippiirakenteiden vastavuudesta	122
Maticsák, Sándor: Paikallissijojen toissijainen käyttö unka- rissa ja suomessa	125
— Helyragok másodlagos használata a magyarban és a finnben	139

Nurk, Anu: Az észtl-magyar kisszótár megjelenése alkal- mából	141
— Virolais-unkarilaisesta pienoissanakirjasta	143
Seilenthal, Tõnu: Fejjel és fejrészekkel kapcsolatos kifejezé- sek az észtlben, a finnben és a magyarban	145
— Päähän ja pääosiin liittyvät ilmaukset virossa, suomessa ja unkarissa	150
Seilonen, Marja: Suomen subjektittomien lauseiden vastineita unkarissa	151
— A finn alanytalan mondatok magyar megfelelöi	165
Ujhelyi, Gábor: Leksikografia ja yhdyssanat	167
— Szótárszerkesztés és összetett szavak	176
Ujlaki, Sándor: Passiivin määrittelyn ongelmia	177
— A passzívum meghatározásának problémái	187
Yli-Vakkuri, Valma-Palomäki, Ulla: A SCLOMB-terv	189
— SCLOMB-hanke	192
Keresztes László: Valikoitua kirjallisuutta	193
— Válogatott bibliográfia	
A cikkek szerzői/Artikkelien kirjoittajat	202